

28. apr. 1842

FAKTA

Dato:

28. apr. 1842

Sidetæl:

Dagbog A, side 18-20

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit

Liv, København 1967, s. 63-65; Jesper

Svenningsen (red.): Seks år af et liv.

Johan Thomas Lundbye – Dagbøger

om tro, skæbne, kunst og kærlighed,

København 2018, s. 68-70

TRANSSKRIFTION

28 April.

Igaar spiieste jeg hos Fru Ferral;¹ jeg var bedt derhen med Tante Thea² og Kadet Neergaard.³ Om Eftermiddagen spadserede vi ud til Kalkbrænderiet, ogsaa Aftenen tilbragte jeg der. Usigelig kjær var den Dag mig fordi jeg kunde see hende⁴ og tale med hende. Jeg vil og kan ikke frie til hende; men tænke paa hende det vil jeg og glæde mig derved. Hun maa ogsaa komme mig mere imøde inden jeg vover et saadant Skridt; venlig og blid er hun, men hun er selv alvorlig og gjør ikke noget Skridt i Henseende til at forlove sig, uden at have vel overveiet det; hun er vist ogsaa ældre end jeg. Bort med alle Tanker om Forlovelser, jeg vil samle mine Tanker til mit Maleri, min Kjærlighed til hende, om jeg tør •19• kalde min Følelse saaledes, skal styrke og ikke svække mig. Nu er min Stilling jo saadan, at jeg kan rolig hengive mig til mit Arbeid, lad da ikke nye Sorger igjen gjøre mig uskikket dertil. Min Moder skal, naar hun [nu] snart kommer træffe mig og ikke en sygelig Sværmer; hvert skridt jeg gjør fremad, nærmer mig til hende; om jeg kunde tro bevare hende i min Sjæl, det vilde styrke mig i Fristelser og forsøde mit senere Liv om det er Vor-Herres Villie, jeg skal dele det med denne elskværdige Pige. Dermed vil jeg søge at slaae mig til Ro.

om Aftenen.

Hvor let er det ikke at tage en god Beslutning, men saare svært at udføre den. Nu kunde jeg arbeide, være maaskee endog til Trøst og Glæde for Andre, for min Moder, mine Brødre; men de Længsler i mit Bryst, som ere vaagnede de ville ikke ophøre, mod dem skal jeg kæmpe, hvorfra skal jeg faae Kraft dertil? Saa mangen Glæde byder Livet og dog er det tomt, fordi jeg Ingen har at dele dem med; har jeg ikke Slægt og Venner – det er ikke nok, de skulle jo dele deres Velvillie ud til saa Mange. Tit have de andre Interesser, saa jeg ofte maa føle det Utilfredsstillende i Venskabet, og dog troer jeg at have kjendt ret elskværdige unge Mennesker. Den kjære Lorenz Frølich,⁵ han var sjældent begavet, men han er jo borte, selv forknyt og mismodig tit – Julius Hedermann,⁶ i Dig boede en elskelig Sjæl, Du er ogsaa borte, længere borte, hvor ingen Suk og Klager naae hen; hvor tungt end Livet skal blive, saa skal jeg dog ogsaa til Hvile engang, skal vi da atter mødes, store Gud? ja, underlige er Dine Veie, jeg vil ikke spørge "hvorfor", hvorfor kalde dem saa tidlig bort, i hvem der var saameget Godt, de, som kunde her virket saa meget: Købke, Fabricius,⁷ Hedermann! I ere lykkelige. Brandis,⁸ ogsaa i Dig er meget Godt, og Du, kjære Skovgaard!⁹ men ingen af Jer kan udfylde den Tomhed i mig, den Plads, som kun tilhører en god, elskværdig Pige. Hun vilde dele Ondt og Godt med mig, bevare mit Billed i sit rene Sind, med Glæde læse mine Ønsker i mit Øie, hun vilde sidde hos mig, naar jeg malte, gaae med mig i den fri Natur, glædes med mig ved Fuglesangen og alt det Smukke vi have for Øie paa Landet, i Hjemmet vilde hun sysle, at det blev hyggeligt, blev

jeg syg vilde hun pleie mig, yndigt vilde Livet gaae hen, hver Dag skulde være en Festdag. Er det Egoisme, der leder mig – vilde jeg Intet gjøre for hende, jeg vil dog gjerne glæde Andre nu, naar jeg kan, hvormeget mere hende, jo, Alt vilde jeg gjøre for at hun skulde blive lykkelig – Lad det fare! – og hvad er det da, som bydes mig, hvad er Alverdens Glæder og Goder, naar vi skal nyde dem ene. Skal jeg, der er af Naturen munter og har et let Sind, skal jeg føre et strængt, alvorligt Liv, ene offret til Kunsten, see ned paa de menneskelige Lidenskaber som paa Daarskab, stivne, saa jeg røres hverken af Med eller Modgang og tilsidst henleve en sørgelig Alderdom, maaskee •20• uden at have gjort Noget, der vil overleve mig selv, dø hen uden at noget Øie skal vædes eller noget Menneske savne mig, skal det blive min Lod, det blev mangen Malers. Lad mig dog i min Ungdom drømme om en større Lykke, Virkeligheden vil nok slaae af. Derfor skal ogsaa det friske Haab leve i mit Inderste, naar jeg udenpaa burde see ud som bare kjedsommeig Flid, men mit Ydre kan kun daarlig lyve, jeg er kun altfor aaben, enhver kan gjennemskue mig og det vil neppe feile, at jeg jo kommer til at gaae som en godmodig Drømmer, der jager efter større Lykke end Jorden eier, efter et poetisk Liv, Vor Herre veed alle de høie Navne, Verden tillægger de Ting man kan stræbe efter, som ikke heder Penge, og hvad Penge giver. Men det troer altid Verden, at det gaaer gruelig høit, naar den ikke kan fatte Ens Morskab. Er det ikke netop det ganske simple fordringsfri Liv som glæder mig, og som jeg efter Evne ønsker at gjengive; Bondelivet, Dyrelivet indeholder for mig langt mere Poesie end de saakaldte dannede Klassers, og det er forbausende at lægge Mærke til den Forskrulelse, som just de er i Besiddelse af, der allersnarest kalde Andre saaledes. Kunst, Poesie og Musik skal jo altid holde for i Selskaber; men det sortner for Øinene imellem ved at høre de Bemærkninger, som falde over disse Emner, saa grueligt have de ofte misforstaaet Kunstnerne. Men jeg mærker, at jeg er kommet ind paa et af de [overstreget: Kapitler] faa Kapitler, hvor jeg troer jeg kunde blive veltalende, det har jeg ikke Lyst at fordybe mig i nu, helst i disse Dage, da det lader til, man vil prøve om det er mit Alvor, at jeg ikke bryder mig om Publicums Yndest, uden for saa vidt at jeg dog skal holde Livet oppe. Klynke vil jeg ikke, skjøndt det kunde blive slemt nok, dersom det nødte mig til at sætte mit store Arbeid tilside. – Nei, Haabet vil jeg ikke opgive, det hører den Unge til. Meget af hvad jeg inderligst har ønsket er alt gaaet i Opfyldelse, Mere vil skee, som jeg længes efter "naar man nøies med Lidt, faaer man lettelig sit!" I Rom, Louise, i det deilige Neapel, paa Ætna skal jeg tænke paa Dig! Rom, Neapel, Ætna, Louise – er det Lidt at ønske, det er det ikke, men maaske heller Intet af det skeer. – Underligt er det saaledes at nedskrive sine Tanker og Ønsker, men jeg har stor Glæde deraf og vil have mere, naar jeg kom til at reise lidt om, hvad der dog ikke er gode Udsigter til i Sommer for det store Malerie. –

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

¹ Ane Marie Ferrall, f. Busky (d. 1853), var søster til Louise Neergaards mor, Caroline Frederikke Louise Neergaard, f. Busky (1789-1872). Hun boede i 1842-43 som enke i Amaliegade 3.

² Dorothea Marie Schlegel, f. Neergaard (1787-1852), Louise Neergaards faster.

³ Emil Neergaard (1830-1897), fætter til Louise Neergaard og senere oberst.

⁴ Louise Neergaard (1816-1895).

⁵ Malerkammeraten Lorenz Frølich (1820-1908) havde siden 1840 opholdt sig i Tyskland.

⁶ Den teologistuderende Julius Th. Hedermann (1821-1841) var – som Lundbye allerede omtalte i sit første dagbogsnotat, 24. marts 1842 – død efter et fald fra en hest.

⁷ Lundbys to venner, teologerne Hans Peter Købke (1812-1839) og Ove Fabricius (1816-1841) var begge alumner på Borchs Kollegium, da de døde. Førstnævnte var bror til maleren Christen Købke.

⁸ Dietrich Brandis (1821-1849).

⁹ Malerkammeraten P.C. Skovgaard (1817-1875).

18. Du traælte ind. Min vinder. Ikke saae af Angst for Si.gaard, Min havde
drevet sig op for at see til ham. Jeg laae og græd, Min sætte sig paa Kanten
af Sengen og jeg hvilede mit Hoved mod hendes trofast Bøgst, Min had
til Gud for os Børns sagde mig. Fædre var ikke mere levde. Langt sad
Min hos mig, og vil aldrig glemme det, Min kyssede mig og had mig
Lægg mig til at saae, saae endnu en gang til den stakkels Si.gaard og
forlad os derpaa. - Saaledes er mangen. Det gaar for mig, at jeg er saad
ind med Kinderne paa den vaade Høvedspude, og jeg talte Gud derfor.
Saa længe jeg kan gaa er der dog meget Dørligt tilbage i mig, og
det kan vel siges, at Næsten hinanden afklare, naar Angers taarer kom.
Det paa Kinderne og vi føle os bedne, at vi ikke længere behøve afskille
og skamme os, naar vi skulle see Anden: Dødt, ja, jeg kunde ønske
mit Andes Lyst som den klare Dag, og skjønndt der er Ting, jeg ikke
kan si. ge Aluenden, saa er der dog Bøttet, som jo er søgt til Mogen,
og hvad Omst, man har tilstændt et Menneske har man tilstændt Men-
neske slægten.

27. April, stor Dødsdags Aften.

Jeg maatte ogsaa minde denne Dag, da jeg en elsket Gaasitearnet, jeg har sjæl
Bort følt en saadan Glæde over noget af mit Arbeid, som ansætte det er mig
som jeg havde vandt den, som jeg godt kjendte det, og jeg har jo aldrig set det.
Jeg kan godt føle, hvor nyttigt det er mig at male alle Stykker. - Jeg vil gaae op
paa Valden om at høre Bøgens mange Klukke ringe, blende mig i træerne
og være glad, som man har det til, naar man har anvendt sin Dag vel.
Jeg er Døds Løbsom kommet ind af det Fængsel igjen. -

28. April.

Jeg var spjæst jeg har Tini Tinnel; jeg var helt dørken med Tante Thea og
Kædet Nærgaard. Om Eftermiddagen spadsseede vi ind til Kalkbrønden, og
ogsaa Aftenen tilbragte jeg der. Megetlig kjenner man den Dag mig fordi
jeg havde set hende og tale med hende. Jeg vil og kan ikke frie til
hende; men tænke paa hende det vil jeg og glæde mig dermed. Min
maa ogsaa komme mig mere imøde, inden jeg bliver et saadant Stue-
ventig og lidet er Min, men Min er selv alene og gjør ikke noget Skridt
i Aleneende til at forlæse sig, uden at have vel overvejet det, Min
er vist ogsaa alder end jeg. Bort med alle Tanker om Forladelse, jeg vil
samle minde Tanker til mit Maleri, min Kyselighed til hende, om jeg tør

kaldt min Faldse seledes, skal styrke og ikke svække mig. Nu er min Fjellig 19
so saadan, at jeg kan roligt hengive mig til mit Arbeid, lad det ikke mig forger
at jegjen gjore mig nokkelt detel. Min Moder skal, naar hun snart kommer
traeffe mig og ikke en sygelig Luumer; haardt skridt jeg gjore fremad, naar jeg
til hende, om jeg kunde tro levende hende i min Sjæl, det vilde styrke mig i Troe
staller og forsede mit senere Liv om det er No. Minns Vilke, jeg skal dele det
med demne skikværdige Pige. Derind vil jeg saage at slaa mig til No.

om Offensen.

Alene det er ikke at tage en god Beslutning, men saare snart at indföre den.
Nu kunde jeg arbeide, naar maaskee endog til Trøst og Glæde for Andre, for min
Moder, mine Brødre; men de længsler i mit Brjost, som ere saagrede det vil
de ikke opgive, god den skal jeg kæmpe, hvorfor skal jeg faas Kraft detel. Ja mange
glæde hvide det vil og dog er det tomt, fordi jeg Anger har at dele den med, her jeg, alle
Slekt og Venner - det er ikke nok, de skulle jo dele deres Vællust med til saa mange.
Til hær de andre Fortæccer, saa jeg ofte maas føle det Vælluststillede i Vennekabet
og dog tror jeg, at hær kjædet rot elskværdige unge Maaskeer. Den kjæde Løvsog
Tredieb, hær var sjællent begæret, men hær er jo hær, selo forknigt og usim.
mendig det - Julens Blodmann, i Dig hærde en elskelig Sjæl, der er ogsaa hærte
Løvsog hærte, hær ingen Lide og Klage maas hær, hær tungt end Løvsog skal
blive, saa skal jeg dog ogsaa til hærde engang, skal vi da alle maas, store
godt ja, underlige ene Løvsog, jeg vil ikke svinge "hærfor", hvorfor kaldes
den saa tidlig hærte, i hær de var saameget Gætt, de, som kunde hær inktet
saa meget: Makke, Fabricius, Blodmann! Hær lykkelige. Derend, ogsaa
i Dig er meget Gætt, og du, kjæde Skoggaard! men ingen af jer kan indföde
den Tomhed: mig, den Blod, som kun tilhører en god, elskværdig Pige. Men
ville dele Løvsog og Gætt med mig, bevare mit Bille i sit rene Sind, med Glæde
lese mine Puster i mit Liv, hær ville vide hær mig, naar jeg maatte gaad
med mig i den for Natur, glædes med mig ved Fugle sangen og alt det smukke vi
hær for Dig paa Landet, i det smukt vilde hær syde, at det blev lykkelig, blev
jeg vilde hær pleie mig, godigt vilde Løvsog gaad hær, hær dog o hærde var
en Fest dag. En det Gætt's maas, der leder mig - vilde jeg indet gjore for hær.
de, jeg vil dog gjore glæde Andre mi, naar jeg kan, hær meget maas hær.
de, jo, det vilde jeg gjore for at hær skulde blive lykkelig - Lad det hær!
og hær er det de, som hærde mig, hær er Alverdens Glæde og Gæde,
maas vi skal nyde den ene. Skal jeg, der er af Naturen minnet og hær elsket
Lind, skal jeg faas et strengt, alvorligt Liv, ene affret til Himsten, saa med
paa det menneskelige Liden skaber som paa Daarskab, stjerne, saa jeg, hær
hærden af Mad eller Madgang og til sidst hærde en sygelig Alverden, men
(skæ)

20 siden et haue gjort Noget, der vil overleve mig selv; da heri siden et noget
Der skal vades eller noget Memorie skrive mig, skal det blive min
Lod, det blev mangen Malers. Lad mig dog i min Nødsom drømme
om en større Lykke, Virkeligheden vil nok slaa af. Derfor skal jeg
saa det friske Haab leve i mit Funderste, naar jeg indenfor hvidt
Seer ud som haue kjedsommelig Tid, men mit Hjerte kan kin dantj
Ljao, jeg vil kin altfor aaben, enhver kan gjenne skine mig og det
vil neppe feile, at jeg ja kommer til at gaa som en galmelig Iden
mer, der gager efter større Lykke end Gorden sier, efter et pastisk
Liv. Vor Herre ved alle de kin's Navne, Verden tillagge de Ting
man kan stræbe efter, som ikke hedde Dange, og hvad Dange gaaer.
Men det træer altid Verden, at jeg det gaaer grueligt kint, naar den ikke
kan fatte Ens Mærskab. Er det ikke netop, det ganske simple
fordringer for Liv som glæder mig, og som jeg efter Enes ønske at
gjenne, Børde livet, Digs livet, indkaldet for mig, langt mere
at lægge Mærke til den Fortænder, som det just de er. Besiddelse
af, der allersmærest kaldes Børde, saaledes. Kunst, Paeris og Minst
skal jo altid holde for i Solshaber, men det søttes for Pinen
sammeltem ved at høre de Børde orkeninger, som faldt over disse Enes,
saa grueligt haue de ofte misforstaaet Kunstnerne. Men jeg mener, at
jeg er kommet ind paa et af de Kapitel, paa Kapitel, hvor jeg træer
jeg kunde blive siddende, det har jeg ikke lyst at fordybe mig i min
helst i disse Dage, da det lader sig, man vil prøve om det er mit
Alvor, at jeg ikke byder min om Publicums Hjert, uden for saa vil
et og dog skal holdes høit oppe. Måske vil jeg ikke, skjøndt det kunde
blive slemt nok, dersom det midte mig til at sætte mit store Arbeid
tilsides. — Nei, Altsat vil jeg ikke opgive, det bliver den Hænge til
Noget af hvad jeg indvirket har ønsket er det gaaet i Opfyldelse, Alse
vil skee, som jeg længe efter, naar man naar midt Ligt, paa man
littelig til! — I Rom, Lavinie, i det dailige Kapitel, paa Altra skal
jeg tænke paa Dig! Om, Kæmpel, Altra, Lavinie — er det Ligt at ønske,
det er det ikke, men maaskee heller Trøst af det skee. —
Indvirket er det saaledes at ved skrive sine Breve og Anske, men
jeg har et Glæde drøft, og vil haue mere, naar jeg kan till at reise lidt om,
hvad der dog ikke er gode Medsigter til: Sommer for det store Maleri.